

JÄRFÄLLA KOMMUN

Trygghet och arbetsro

Handlingsplan för god arbetsmiljö

i förskola och skola

Innehåll

Syfte	4
Kommunens policy för god arbetsmiljö	7
Tillsammans tar vi ansvar	8
Diskriminering, trakasserier och kränkande behandling	10
Gemensamma ordningsregler i skolan.....	12
Anmälan till socialtjänsten.....	14
Polisanmälan.....	15
Droger	16

I Järfällas förskolor och skolor ska alla barn och elever garanteras en trygg och bra arbetsmiljö.

Trygghet och rätten att vara sig själv är viktiga förutsättningar för att barn och elever ska kunna tillgodogöra sig kunskaper. Barn och elever har rätt till en lugn och trygg miljö.

I Järfälla är vi överens om att vi aktivt ska arbeta för inkludering och motverka alla former av kränkande behandling, fördomar och diskriminering. Barn och elever har samma rätt till en god arbetsmiljö som vuxna på en arbetsplats. Tillsammans har vi ett gemensamt ansvar för att ge alla barn och ungdomar lika rättigheter och möjligheter.

Eva Ullberg (S), ordförande i barn- och ungdomsnämnden

Christian Bengtzelius (S), ordförande i kompetensnämnden

Syfte

Syftet med denna handlingsplan är att klargöra Järfälla kommuns policy i frågor som rör förskolornas och skolornas arbetsmiljö och vilka åtgärder som ska vidtas om policyn inte följs.

I Järfällas förskolor och skolor ska alla barn och elever ges möjlighet att nå så långt de kan. Vägen dit går genom trygghet, höga förväntningar, förtroendefulla relationer och att alla tar sitt ansvar.

Utgår från värdegrunden

Handlingsplanen utgår från förskolans och skolans värdegrund. Den är ett övergripande dokument som ska konkretiseras i enheternas egna handlingsplaner.

Planen ska vara väl känd bland personal, barn, elever och föräldrar.

Handlingsplanen tillämpas i både kommunala och fristående förskolor, pedagogisk omsorg och grundskolor samt i kommunala gymnasieskolor.

Utvärdering och uppföljning

Planen utvärderas och ses över varje år.

Foto: Alexander Mahmoud

Foto: Alexander Mahmoud

Kommunens policy för god arbetsmiljö

En god arbetsmiljö i förskolor och skolor är viktigt för barn, elever och vuxna. Barn och ungdomar lär av vuxna, som därför ska vara goda förebilder. En god samverkan mellan hem och skola är en viktig del i barns och ungdomars trygghet.

Förskolan lägger grunden till barnens fostran, utveckling och lärande.

För att bli trygga och få stärkt självkänsla behöver barn och ungdomar bli sedda och respekterade för de personer de är, av såväl föräldrar som personal.

Trygga barn och ungdomar ger färre konflikter och bidrar till en lugnare och mer harmonisk arbetsmiljö.

Samspel och arbetsformer

Järfällas arbetsmiljöarbete omfattar förskole- och skolmiljön i vid mening, där faktorer som samspel, arbetsformer, barn- och elevinflytande samt föräldrainflytande är viktiga. Detta uppnås bland annat genom:

- Barnhearing
- Barnråd
- Demokrativeckor
- Elevråd
- Elevskyddsombud
- Faddersystem
- Föräldraråd
- Kamrattstödare
- Klassråd
- Kompissamtal

Goda idéer ska spridas genom samverkan och samarbete mellan Järfällas förskolor och skolor.

En bra fysisk arbetsmiljö kräver att lokaler är i gott skick och väl anpassade till förskolornas och skolornas arbetssätt och arbetsformer.

Handlingsplaner

Det finns flera olika handlingsplaner i kommunen som bidrar till en bra arbetsmiljö.

- Alla förskolor och grundskolor ska ha en likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling.
- Kommunens skolor har en handlingsplan mot droger.
- Kommunens förskolor har en handlingsplan för händelser där barn riskerar att fara illa.

Tillsammans tar vi ansvar!

Tillsammans tar vi ansvar! Det kanske låter som en självklarhet, men ibland tål det att upprepas. I förskolan och skolan bidrar alla, barn, elever, föräldrar och personal, på olika sätt. Beroende på vilken roll du har, förväntas du utföra olika uppgifter och ta olika ansvar. I Järfälla kommun vill vi vara tydliga med hur roll- och ansvarsfördelningen ser ut mellan de som samverkar i förskolan och skolan.

Alla barn, elever, föräldrar och personal tar ansvar genom att

- bemöta varandra på ett konstruktivt och vänligt sätt.
- tala om varandra på ett respektfullt sätt.
- ta varandras olika roller och uppgifter på allvar.
- se varje lärtillfälle och lektion som viktiga.

Personal i förskolan och skolan tar ansvar genom att

- fullfölja sitt professionella uppdrag, bland annat genom att arbeta aktivt för att
 - barnen och eleverna ska vara trygga i förskolan och skolan.
 - stimulera barnens och elevernas utveckling och lärande.

Föräldrar tar ansvar genom att

- visa barnen att förskolan och skolan är viktig, bland annat genom att
 - stötta barnen att ta eget ansvar för sin utveckling och sitt lärande.
 - prata på ett positivt sätt om förskolan och skolan i hemmet.

Elever i skolan tar ansvar för

- sin egen arbetsinsats genom att göra sitt bästa på lektionerna.

Genom att tillsammans ta ansvar för att tidigt stötta barnen och eleverna i deras utveckling och lärande hjälper vi dem att lyckas bättre i skolan!

Diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Det är enligt lag förbjudet med diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Alla förskolor och skolor ska aktivt arbeta för att främja barns och elevers lika rättigheter och möjligheter.

Diskriminering

Diskriminering innebär att barn eller elever behandlas orättvist av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet, könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Trakasserier

Trakasserier är uppträdanden som kränker ett barns eller en elevs värdighet och har samband med diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier kallas det vid exempelvis ovälkomna beröringar, skämt, förslag, blickar, bilder eller annat som anspelar på sex.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdanden som kränker ett barns eller en elevs värdighet men som inte har samband med diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier och kränkande behandling kan vara:

- fysiska: slag och knuffar.
- verbala: hot, svordomar eller öknamn.
- psykosociala: utfrysning, grimaser eller ryktesspridning.
- text och bild: lappar, sms eller meddelanden på sociala medier.

Förskolans och skolans ansvar

Varje förskola och skola ska:

- årligen ta fram en likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling med en översikt över det främjande och förebyggande arbetet. Planen ska vara väl känd av personal, barn, elever och deras föräldrar.
- arbeta målinriktat för att främja alla barns och elevers lika möjligheter och rättigheter.
- ta varje signal om trakasserier och kränkande behandling på allvar – och agera snabbt. Varje händelse ska aktivt motverkas genom utredning, åtgärder och uppföljning.

Foto: Alexander Mahmoud

Gemensamma ordningsregler i skolan

Varje år ska personal och elever arbeta fram ordningsregler som ska gälla på skolan. Reglerna ska vara utformade efter varje skolas behov och vara meningsfulla för alla som berörs. Det är viktigt att också föräldrar känner till skolans regler.

En förutsättning för att ordningsreglerna ska bidra till en trygg och lugn miljö är att personalen har ett gemensamt förhållningssätt och konsekvent agerande i förhållande till de regler som finns.

Ömsesidig respekt

Det är viktigt att det finns en ömsesidig respekt mellan alla som vistas inom skolans lokaler:

- en pågående aktivitet ska få fortgå utan störningsmoment.
- samtalston och språk ska vara vårdat och respektfullt.
- de som önskar lugn och ro ska få det.
- saker och utrustning ska behandlas varsamt.

Om skolans ordningsregler inte följs

Om en elev inte följer skolans ordningsregler eller om det på något sätt upplevs att elevernas trygghet och säkerhet störs kan rektor eller lärare ta till olika åtgärder.

1. Muntlig tillsägelse.
2. Utvisning från klassrummet under resten av lektionen.
3. Kvarsittning högst en timme efter skoldagens slut eller en timme innan lektion börjar.
4. Skriftlig varning.
5. Tillfällig omplacering.
6. Avstängning.

I gymnasieskolan finns fler möjligheter att stänga av, avvisa eller flytta en elev.

Om personal bryter mot regler

Om personal bryter mot regler eller uppför sig på ett olämpligt sätt ansvarar rektor för åtgärder och uppföljning.

Störande föremål

Rektor eller lärare får ta hand om föremål som används på ett sätt som stör eller anses vara direkt farligt för omgivningen. Omhändertagna föremål ska återlämnas vid skoldagens slut.

Om föremålet tas med vid upprepade tillfällen eller om eleven tagit med ett föremål som kan anses olämpligt att återlämna, har skolan rätt att behålla föremålet tills föräldrar har informerats.

Alla föremål som bedöms vara

en fara eller är belagda med straff ska lämnas till polisen.

Skadegörelse

Om en elev förstör skolans egendom eller lokaler kan hon eller han bli skyldig att, enligt överenskommelse, betala eller genom egen arbetsinsats ersätta skadan. Om skadegörelsen anses brottslig ska polisanmälan göras.

Elevskåp

Det är viktigt att villkoren för elevskåpens användning är väl kända för eleverna. Elevskåp är inte privata förvaringsutrymmen och skolan kan vid behov undersöka dessa.

Ogiltig frånvaro

Alla elever har rätt att gå i skolan och ogiltig frånvaro, även kortvarig, kan ha betydelse för elevens framtid.

Det är vårdnadshavare som, tillsammans med hemkommunen, ansvarar för att barnet fullgör sin skolplikt. Skolan ska agera direkt när en elev har ogiltig frånvaro och informera vårdnadshavare samma dag. Det är rektors ansvar att vårdnadshavare kontaktas och att skolan har rutiner för detta.

Obehöriga på förskolan/skolan

Generellt har kommunens förskolor och skolor en välkomnande inställning till besök.

Det är viktigt att anmäla besök på förskolan och skolan i förväg eftersom dessa inte är allmänna platser. Förskolechef, rektor eller personal har rätt att avvisa obehöriga besökare.

Anmälan till socialtjänsten

Alla som arbetar med barn och ungdomar är enligt socialtjänstlagen skyldiga att anmäla till socialtjänsten vid misstanke eller kännedom om att barn eller unga far illa.

- Det är alltid barnets eller elevens bästa som är utgångspunkten när en anmälan sker.
- Det är aldrig förskolan eller skolan som bedömer vad som är befogad eller obefogad oro. Den bedömningen gör socialtjänsten.
- Ett gott samarbetsklimat mellan förskola/skola, föräldrar och socialtjänst gynnar barnet eller eleven som anmälan handlar om.

Polisanmälan

Vid misstanke om brottslig handling i eller i anslutning till skolan är det viktigt att skolan snabbt reagerar och agerar. Skolan bedömer om en polisanmälan ska göras utifrån elevens ålder och händelsens allvar. Istället för en polisanmälan kan anmälan ske till socialtjänsten.

Alla har rätt att göra en polisanmälan, men Järfälla kommuns policy är att skolans rektor anmäler misstänkta brott som sker i eller i anslutning till skolan till polisen.

Det är alltid polisens sak att utreda vad som skett, den bedömningen gör inte skolan.

Exempel på brottsrubriker enligt brottsbalken

- Brott mot knivlagen: obefogad hantering av knivar eller andra farliga föremål.
- Kränkande behandling.
- Misshandel: kan vara fysisk eller psykisk.
- Narkotikabrott: all befattning med narkotika.
- Ofredande: att handgripligen eller på annat sätt antasta någon.
- Olaga hot: att den hotade oavsett former, till exempel genom telefon, brev, sms, internet eller muntligen, känner rädsla för sin egen del eller andras.
- Olaga intrång: olovlig besökare ska tidigare vara tillrättavisad, vilket bör dokumenteras.
- Olaga tvång: att genom våld eller genom hot tvinga någon att göra, underlåta eller utstå något.
- Olaga vapeninnehav: gäller även soft airgun och tårgas.
- Rån: stjäla genom hot eller tvång.
- Sexuellt ofredande: tafsande, kränkande ord, sexuell anspelning. Gäller även genom internet, e-post, telefon, sms, mms.
- Skadegörelse och åverkan: till exempel klotter och fönsterkrossning.
- Stöld och snatteri.
- Våld eller hot mot tjänsteman.
- Våldtäkt och sexuellt tvång: att genom våld, hot eller utnyttjande, förmå annan till samlag eller annan sexuell handling.
- Vållande till kroppsskada eller sjukdom: att genom grov oaktsamhet orsaka skada eller sjukdom.
- Förolämpning: att småda eller beskylla annan. Huvudregeln är att anmälan endast kan göras av målsäganden.
- Förtal: att för andra utpeka någon som brottslig eller klandervärd. Huvudregeln är att anmälan endast kan göras av målsäganden.

Droger

Skolan som arbetsplats har samma krav och skyldigheter som andra arbetsplatser vad gäller droger. För en trygg skolgång i en hälsosam miljö gäller total drogfrihet i och i anslutning till skolan.

Det är förbjudet att använda droger i skolans lokaler och inom skolans område. Förbudet mot rökning är tydligt reglerat i tobakslagen.

Gemensam drogpolicy

Järfällas kommunala skolor har en gemensam drogpolicy som beskriver hur skolan arbetar för att förebygga och förhindra bruk av tobak eller missbruk av andra droger bland skolans elever.

Drogpolicyn ligger till grund för skolans handlingsplan. Alla skolor arbetar utifrån sin egen handlingsplan.

- När omyndig elev upptäcks röka eller snusa ska föräldrar kontaktas snarast.
- Den som misstänker att elev eller personal missbrukar annan drog än tobak är skyldig att rapportera detta till rektor eller elevhälsan. Rektor överlämnar därefter

ärendet till socialtjänsten och/eller gör polisanmälan.

- Frågor kring droger måste alltid hållas aktuella i samverkan mellan elever, föräldrar och personal.

En drog är en substans som verkar berusande/sinnesförändrande och/eller beroendeframkallande. Hit räknas bland annat tobak, alkohol, narkotika, lättflyktiga läsningsmedel, tändargas, anabola steroider samt läkemedel som missbrukas.

Foto: Mikael Nasberg

Trygghet och arbetsro

Handlingsplan för god arbetsmiljö i förskola och skola

Barn- och ungdomsnämnden beslutade i oktober 2004 att ta fram en handlingsplan för god arbetsmiljö gällande barn, ungdomar och vuxna i förskolor och skolor.

Planen började gälla juli 2006 och har reviderats kontinuerligt sedan dess.

JÄRFÄLLA KOMMUN

Barn- och ungdomsförvaltningen, 177 80 Järfälla
08-580 285 00, www.jarfalla.se